

bir maden mühendisinin fennî nezaret altında yapılması şarttır.

Tuz ihtiva eden sulardan çeşitli usullerle tua istih-sali maksadiyle yapılabilen işletmelerde fennî nezaret va-zifesi kimya mühendisleri tarafından da deruhta edi-lebilir.

Ayrıca fennî nezareti deruhte eden kimse tarafın-dan maden tetoriği ve mevzuatı esasları dairesinde ve-rilecek emir ve talimatı yürütmek maksadiyle iş başında daimî olarak asgari Mr maden teknisyeni veya telmi-keri veya Maden Meslek Mektebi mezunu bir eleman veya Maden Baggavı (Okulunu bitirmii veya ehliyeti evvelce tasdik edilmiş bir maden başçavuşu bulundu-rulması lâzımdır.

İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahibi işletme faaliyetine başlamadan fennî nezareti deruhte eden mü-hendis ile daimî olarak iş başında bulunacak teknik ele-manın, inhiâl vukuunda yerlerine getirilenlerin, İsim VB ikametgâhlarını Sanayi Bakanlık na bildirmeyej bu Mm-selerin mezkûr vazifeleri kabul ettiklerini gösterir no^ terlikten tasdikli Mr beyannameyi tevdi etmeye mee» burdur.

Birinci ve ikinci fıkralarda sözü geçen mühendis-lerin fennî nezaret deruhte edebilecekleri saha veya sa* halarm »adedi Sanayi Bakanlık mca bir yönetmelikle tesbit olunur,

İ mahlt haritası ve defteri

Madde 84 — (Değişik; Kanun : 271-11/7/1963)
Maden işletme ruhsatnamesi veya işletme İmtiyazı sa-hibi işletmede bir imalât defteri tutar ve bir imalât haritası tanzim eder. Tanzim olunan imalât haritasının bir nüshasını esbabı mucibe raporu eklemek suretiyle, her yılın Ocak ayında Sanayi Bakanlık na tavdi edtr. İmalat defteri, imalât haritası ve esbabı mucibe rapo-runun ne suretle tanzim olunacağı ve neler ihtiva ede-ceği Sanayi Bakanlık nca bir yönetmelikle tesbit olu-nur,

(ÜgiE Maddeler : 57, 85, imalat Haritacı ve Defteri Yönetmeliği)

167 sayılı yeraltı suları hakkında kanun

(Basım Gazete ile neşir ve ilan : 13 Aralık 1960» sayı : 10688) Kanun No: 167

Yeraltı sularının mülkiyeti

Madde 1 — Yeraltı suları umumî sular meyanında olup Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bu sula- rın her türlü araştırılması, kullanılması, korunması ve tescili bu kanun hükümlerine tabidir,

Terimler

Madde % — Bu kanunda yeraltı suyu ile ilgili ola- rak kullanılan terimle aşağıdaki mânaları ifade eder:

Yeraltı suyu

Yeraltındaki durgun veya hareket halinde olan bü- tün sularıdır.

Yeraltı suyu deposu

Bünyesinde yeraltı suyu bulunan tabakalardır ki, bu tabakaların her hangi bir noktasından eu şekildif in- de, bütün su kütlesine tesir edilmiş olur.

Kimse:

Resmî, yarı ream! veya hususî hüviyeti haia hakikî ve hükmi şahıslar.

Komşu

Bitişik arazi sahibi veya aynı bölgede bulunan ve halin icaplanma göre bitişik arazi sahibi gibi aynı yeraltı suyu imkânlarından faydalanması lâzım gelen kimse.

Müracaat sahibi:

Arama, kullanma veya ıslâh ve tadil belgesi iste- yen kimse.

Belge sahibi:

Arama, kullanma veya İslah ve tadil belgesi al* mış olan kimse.

Faydalı kullanışı

Yeraltı suyunun içmede, temizlikte, belediye hiz- metlerinde, hayvan sulamada, ziraî sulamada» maden ve sanayide, sportif vesair tesislerde kullanılması,

Faydaü

Yeraltı suyunu kullanacak kimsenin faydalı kul- lanifian için muhtaç olduğu su miktarı,

Araştırma kuyuları
Yeraltı suyu hakkında bilgi edinmek üzere açılan kuyular.

İşletme kuyusu /
İstifadeye arzolan kuyular.

Yeraltı suyu işletme sahalarının tebliği ve ilân:

Madde 3 — Sınırları ve karakteristikleri tayin edildikçe yeraltı suyu sahaları» Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararıyla "Yeraltı suyu işletme sahaları" kabul ve ilân edilir.

İlân edilmiş yeraltı suyu işletme sahalarında açılacak kuyu açılması

* Madde 4 — Yeraltı suyu işletme sahaları içinde 8 inci madde hükümüne göre belge alınarak açılması gereken kuyuların adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer vasıflarıyla çekilecek su miktarı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tesbit edilir,

Yeraltı suyu işletme sahalarında 5 inci madde şümulüne giren her türlü yeraltı suyu tesisleri, Bayındırlık Bakanlığınca tanzim edilecek teknik talimatname hükümlerine göre meydana getirilir.

Kuyu açan kimse» bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir.

Faydalı ihtiyaç miktarı, tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalâası alınmak suretiyle, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tesbit edilir,

İlân edilmiş yeraltı suyu işletme sahaları dışında yeraltı suyu aranması ve Ulaştırılması

Madde 5 — İlân edilmiş yeraltı suyu işletme sahaları dışında her arazi sahibi; arazisinde yeraltı suyu aramak» suyu bulduktan sonra, bunun kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmak hakkına malikdir.

Ancak bu işler 8 inci maddenin şümulüne girdiği takdirde belge alınması mecburidir»

Faydalı ihtiyaç miktarı dördüncü madde hükümlerine göre tayin olunur»

Komşu hakkı

Madde 6 — Arazisinde faydalı ihtiyaçları için yeterli miktarda su bulunmayan veya bu suyu elde etmesi fahiş masrafı icabettiren bir kimsenin, komşu arazideki yeraltı suyundan istifade şartları 20 nci maddede sözü geçen tüzükte belirtilir.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün yetkileri

Madde 7 — Yeraltı suyu etüd ve araştırmaları için Devlet Su İşleri, herhangi bir yerde kuyular açmak veya açtırmak hakkına malikdir. Bu kuyular için istimlak yapılmaz.

Araştırma kuyularında işletme kuyusu halime ifrağ edilenlerle, doğrudan doğruya işletme kuyusu olarak açılan kuyular için, kuyu yeri ile geliş gidiş lüzumlu arazi Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından istimlak olunur, İstimlak bedeli, kuyunun maliyet hesabına ithal edilir. İşletme kuyularının intifa hakkı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından hakikî veya hükmi şahıslara devredilebilir veya kiralanabilir. Devir veya kira bedeli Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından takdir olunur.

Kuyunun intifa hakkının devrinde veya kiralanmasında arazi sahibine tercih hakkı tamlır.

Belge alınması ve bilgi verilmesi mecburiyeti

Madde 8 — Aşağıdaki (a) ve (b) fıkralarında beyan edilen kazıların yapılması veya kuyuların açılması için Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünden belge alınması mecburidir:

a) Su temini maksadiyle, kesitleri ne olursa olsun, tabii zemin üstünden itibaren derinliği, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tesbit ve Bakanlar Kurulunun tasvibinden sonra ilân olunan her türlü çukur, sondaj ve kuyular (El ile açılan kuyular hariç),

b) Su temini maksadiyle, boyları ve kesitleri ne olursa olsun, ufki veya meyilli her türlü galeriler ve tüneller.

Bu kazıların yapılması ve kuyuların açılması su temini maksadını gütmemesi halinde, bunlar hakkında belge aranmamakla beraber, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün talebi üzerine bilgi verilmesi mecburidir.

Arama, belgesi

Madde 9 — Yeraltı suyu aranmasında belge almayı icabettiren işler için, bir sene süreli arama belgesi verilir. Bu süre içinde, arama bitirilmezse; belge sahibinin, sürenin son ayı içinde müracaat etmesi gartıyla belge bir sene için temdit edilir. Bu süre zarfında da arama bitirilmezse; belge hükümsüz sayılır ve iş sahibi yeniden belge alır.

Kulonwaa belgesi

Madde 10 — Arama belgesine dayanılai'ak arazi-
sinde yeraltı suyu bulunan kimse» bu suyu kullanabilir.
Ancak» bir ay içinde Devlet Su İşleri Umum Müdürlü-
ğüne müracaat ederek kullanma belg-esi alır,
İslâh ve tadil belgesi

Madde 11 — Kullanm belgesini hate bir kîmae
arazisindeki kuyuların veya yeraltı suyu menbalan«
mn verimini altırmak veya başka bir maksadı sağ-
lam'ak gibi mülâhazalarla bunlar üzerinde kendiliğim
den her hangi bir müdahalede bulunamaz veya kuyu*,
ların kullanma şeklini değiştiremez, Ancak Devlet Su
İşleri Umum Müdürlüğünden "İslâh ve tadil belgesi"
almak suretiyle» böyle bir ameliyeye girişebilir.

Belgelerin ücret, resim ve harçtan muafiyeti

Madde 12 — Dokuzuncu, onuncu ve on birinci
maddelerde sözü geçen belgeler hiçbir ücrete, dam-
ga resmine, harca ve sair rûsuma tâbi def ildir.

Belge için müracaat

Madde 13 — Arama, kullanma veya İslâh ve
tadil belgesi almak isteyen kimse doğrudan doğruya,
bulunduğu yerdeki Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü
teşkilâtına» Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teş-
kilâtı yoksa, en yakın mülkiye âmiri vasıtasıyla, Dev-
let Su İşleri teşkilâtına müracaatla belge talebinde
bulunur.

Müracaat sahibine, bir ay zarfında, belge verilmek
veya reddedilmek suretiyle cevap verilir.

Aynı zamanda yapılan müracaatlarda su taleplerinin
emniyetli verim haddine yaklaşması

Madde 14 — Su taleplerinin yeraltı suyu depo-
sunun emniyetli verim haddine yaklaşması halinde
belge için yapılmış bir müracaattan sonra, bir hafta
zarfında, aynı yeraltı su deposundan istifade etmek
üzere, yapılacak başka müracaatlar, ilgili Bakanlık-
ların temsilcilerinden müteşekkil bir hayet marifetiyle
incelenerek taliplerden hangilerine kullanma bel-
gesi verileceği, karara bağlanır.

Tescil

Madde 15 — Bu kanun hükümlerine göre verilen
bütün belgeler, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü
tarafından bir sicile kaydedilir.

Şartların tesbîti ve kontrolü

Madde 16 — Arama, kullanma, İslâh ve tadil
ameUyelermm iartlan ve kuyuların açılmasında fen
elemanlarına tanınacak hak ve salâhiyetlerle mesuli-
yetleri ve bu hususların kontrolü 20 nei maddede sözü
gegen tüzükte belirtilir.

Proje ve fenni mesuliyet

Madie 17 — Bu kanun hükümlerine göre yeniden
yapılacak veya tadil ve İslâh edilecek her türlü yeraltı
suyu tesislerinin etüd, proje ve aplikasyonları» yetkili
elemanlarca yapılan tasdikli bir proje ve mesuliyete
istinat eder.

Satih alüvyunları içerisinde açılan ve derînlifi 8
inci madde gerefinee ilto edilen haddi ağmayan ku-
yular bu hüküm dıpnıdadır.

Ceza' Mkümlerf

Madde 18 — Bu kanundaki vecibeleri yerine g e.

tirmiyenler bu hareketlerinden dolayı, diğer kanunlara
göre, daha ağır bir ceza ile cemlandırılmadıkları tak-
dirde, bu madde hükmüne göre cezalandırılırlar*

a) Belge almadan sekizinci maddedeki işleri ya-
panlar ile kasten yanlış bilgi verenler 500 liradan E000
liraya kadar af ir para cezası ile cezalandırılırlar. Ceza
alınmakla beraber, kuyum açılıp işletilmesinde Dev-
let Su İşleri Umum Müdürlüğünce bir mahzur görüL
mezşe, sahibine gerekli belge verilir. Aksi halde, kuyu
kapatılır ve masrafı kuyuyu açtırandan alınır. Te-
kerrürü halinde, ceza iki misli olur ve o kimseye belge
verilmez, kuyu kapatılır ve masrafı kuyuyu açtıran*,
dan alınır,

b) Onuncu ve on birinci madde hükümlerime aykı-
rı hareket edenlerle arama, kullanma, İslâh ve tadil
faaliyetleri sırasında konulan şartlara riayet etmiyen-
ler, müracaat formlarında istenen bilgileri vermiyen-
ler, sekizinci maddenin son fıkrasındaki mecburiyete
riayet etmiyenler 500 liradan ,1.500 liraya kadar ağır
para cezası ile cezalandırılırlar. Tekerrürü' halinde,
cezalar iki misli olur, belge verilmaz veya verilmiş
ise geri alınır. Kuyu kapatılır ve masrafı kuyuyu aç-
tırandan alınır,

c) Bu kanunla ilgili dâvalara sulh mâhkemele«
rinde bakılır.

İstisnalar

Madde 19 — 6309 sayılı kanun hükümleri gereğın«
ee maden talâkki edilen sularla, 927, 4268 ve 6977 sa«
yılı kanunların hükümlerine tâbi bulunan içmeye ve
yıkılmaya mahsus şifalı maden suları, bu kanun hü-
kümlerinden istisna edilmiştir. Ancak, sekizinci mad-
denin son fıkrası hükmü mahfuMur,

Önce açılmış kuyuJar

Ge#oi Madde — Bu kanunun yürüriüf e girdiği ta-
rihten önce açılmış olup da, «irat sulama İle maden
işletmelerinde ve sanayide kullanılan ve 8 inci mad-
denin şumulüne giren yeraltı suyu kuyuları için, bun-
ların sahipleri, bu kanunun yürüriüf e girdifi tarihten
itibaren, 2 sene içinde kuyunun bulunduğu yerin baf h
bulunduğu Devlet Su İşleri teşkilâtma müracaat ede-
rek, hususî formları doldurup vermekle mükellefiir*
Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü; bu formları ince-
liyerek kuyuların kullanma şartlarını tâyin ve sahip-
lerine, müracaat tarihinden itibaren 1 ay içinde kul-
lanma belgesi verir,

İgbu geçici madde gerefinee müddeti içinde belge
almayanlar 500 liradan 1.500 liraya kadar para cezası
ile cezalandırılır.

Tüzük hazırlanması

Madde 20 — Bu kanunun tatbikatı ile ilgili hu-
suslar için Bayındırlık, Tarım, Sanayi» İmar ve İskân
Bakanlıklarınca müştereken bir tüzük hazırlanır*.

Madde 21 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlü-
fe girer.

Madde 22 — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar
Kurulu yürütür.

(*) Bk, Bakamlar Kurulunun 30 Temmuz 1061 farili v©
5/1465 Sayılı Kararnamesiyle ytrürlüfe •konulan
TÜZÜK, T.O. Tüzükleri; C. S - s, 68Ö,